СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 152. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 2 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 152. Jersey City, N. J., Tuesday, July 2, 1935. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКИЙ КРАЄВИЙ ТЕАТР

ВАШИНҐТОН. — У суботу перейшов у конґресі законопроект Ваґнера-МкЛоґлина для створення під опікою уряду корпорації „Американський Національний Театр і Академія". Уряд не має обовязку дати грошеву підтримку, лише помогти своєю повагою ввести в життя нову установу. Основниками будуть найвизначніші сили в мистецькій ділянці. Конґресмен МкЛоґлин з Небраски пояснив мету нової установи як „урядове признання добродійств і цінностей, що приходять з мистецтва й літератури". У практиці цей краєвий театр розпічне поширювання театральних вистав з огляду на мистецьку та літературну вартість пєси, а не з огляду на те, чи вистава принесе великі грошеві зиски.

ВЕТЕРАНИ ЗА ДЕПОРТУВАННЯ ЧУЖИНЦІВ.

ЕСБЕРІ ПАРК (Ню Джерзи). — Річна стейтова конвенція Ветеранів Чужинних Воєн приняла резолюцію, щоб депортувати з Америки тих чужинців, що перебувають тут 10 літ або більше й не побили старань за горожанство.

МОЖЛИВІСТЬ ЗЛАГІДНЕННЯ СПОРУ МІЖ ДЕРЖАВОЮ Й ЦЕРКВОЮ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Всі признаки останніми часами вказують на те, що завзятий спір між католицькою церквою й мексиканським урядом злагіднiє. Нема ніякого урядового запевнення в цій справі, але півурядові вісти вказують на те, що уряд згодиться на отворення католицьких приватних шкіл під деякими умовами. Можливе є також допущення священиків та проповідників виконувати прилюдно релігійні практики. Початок у цьому напрямку зробив ґубернатор у стейті Коліма над Тихим океаном.

ГУВЕР НЕ КАНДИДУЄ В 1936 Р.

ВАШИНҐТОН. — Републиканські сенатори дістали вістку, що бувший президент Гувер проголосить з кінцем біжучого літа заяву, що він не прийме кандидатури на президента Злучених Держав від републиканської партії на рік 1936 р. З огляду на це републиканські сенатори оглядаються за якимсь кандидатом з середньо-західних стейтів, але з ґрупи тих людей, що безкомпромісово поборюють Новий Розподіл Рузвелта. Згадують сенатора Віляма Бору з Айдаго, сенатора Артура Вандерберґа з Дітройт і інших.

ХОЧУТЬ УСУНУТИ ЛЯ ҐВАРДІЮ З ПОСАДНИКА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — До найвищого суду полудневої округи стейту Ню Йорк внесено прохання за усунення теперішнього посадника, Фіореля Ля Ґвардію, зі становища посадника міста Ню Йорк. Позовники рішені віднестися з цією справою до найвищого суду Злучених Держав на випадок, колиб нюйорський суд вирішив її відмовно. Позов опирається на закиді, що Ля Ґвардія, як посадник, приняв становище члена у федеральному допомоговому комітеті. Позовники думають, що посадник не може займати федерального уряду.

МІСЦЕ ДЛЯ ПІВ МІЛІОНА ЖИДІВ У ПАЛЕСТИНІ.

АТЛАНТИК СИТІ. — Тут відбувається 38-річна конвенція сіоністичної орґанізації. Предсідник, Морис Ротенберґ, сказав, що минулого року з самої Німеччини виеміґрували до Палестини 50,000 Жидів. У минулому десятьлітті Жиди з цілого світа розбудували Палестину до того ступня, що там уже тепер є місце для пів міліона нових поселенців. Коли так дальше піде розвиток Палестини, то почнеться масова іміґрація Жидів з цілого світа.

АМЕРИКАНСЬКІ СТУДЕНТИ НА ЗІЗД МОЛОДІ В ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК.—У понеділок виїхали кораблем „Пуласкі" 60 польських студентів з Канади й Злучених Держав на загальний зізд польської молоді в Варшаві. З ними їдуть 16 американських професорів, що дістали на поїздку стипендію з фундації ім. Косцюшка.

ЗА ТРЕТЮ ПАРТІЮ З СИСТЕМОЮ КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ.

КЕМП ТАМІМЕНТ (Пенсилвенія). — Конґресмен Томас Емлі з Висканзин промовляв у неділю в Економічному та Єуспільному Інституті про створення третьої політичної партії на підставі колективної системи. Казав, що провід у цьому повинна взяти Американська Федерація Праці. Такої думки є ґрупа проґресивних конґресменів у Вашинґтоні. Емлі каже, що переміна теперішнього капіталізму на колективізм є конечна тому, бо Рузвелтів Новий Розподіл, опертий на освіченім капіталізмі, потерпів поразку. Над створенням краевої фармерсько-робітничої партії відбудеться в Шікаґо 5-го й 6-го липня б. р. конференція, скликана проґресивними конґресменами.

В ПОГОНІ ЗА КОЛИШНІМ ІТАЛІЙСЬКИМ КОНСУЛЕМ У БРАЇЛІ.

Кілька Італійців донесли у Браїлі (Румунія), що італійський консуль, Ернесто Ґероні, якому передавали великі суми грошей для висилки за границю, до Італії та інших держав, задержував собі гроші. Власти повідомили про це букурештянське посольство, що в свою чергу передало справу міністерству закордонних справ у Римі. Телеґрафічним розпорядком віддалено консуля-обманця. Браїлській поліції припоручено арештувати бувшого італійського консуля. Поліція шукала його, але даремно. Підозрівають, що колишній консуль або поповнив самогубство, або на чужім кораблі втік з Румунії.

ВИЛОВЛИ ПЕРШЕ ПАЧКАРСТВО ПОВІТРЯМ.

Жандармерія в Нанті (Франція) заарештувала перший раз двох пачкарів, що перепачковували товари з загранниці літаком. Якийсь Жак Лерда мав свій власний літак. Він тримав його в летовищу летунського клюбу у Нанті. Цим літаком їздив він часто за границю. Вертаючись до Франції, він не осідав в летовищу Буре, де є митний уряд, а летів просто до летовища в Нанті.

Припадково завважила поліція, що до летовища в Нанті приїжджало авто, яке, здавалося, виглядало приїзду літака, Зачали слідити. Надлетів літак і відти стали передавати пакунки на автомобіль. Поліція відкрила ті пакунки. Показалося, що там були тютюн і циґаретки, заборонені до ввозу. Автомобіль усе їхав повним ходом до Парижа з перепачкованим товаром.

Поліція арештувала Жака Лерда й автомобіліста Віляна Салі. Суд судитиме їх як перших пачкарів повітрям у Франції.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ЕПИСКОПА.

На вістку про приїзд епископа Лозінського з Келець на лікування до Трускавця зорґанізували польські комбатанти велику демонстрацію. Кількасот осіб з Трускавця, Борислава і Дрогобича рушили походом через місто і, задержавшись перед будинком лікувальної управи, вислали делеґацію з домаганням, щоб кс. біскупа Лозінського викинути з Трускавця. Одночасно на мурах Дрогобича, Борислава і Трускавця появились клепсидри, що повідомляють про моральну смерть цього біскупа. Все те є з відомим його становищем супроти смерти марш. Пілсудського.

ТАЄМНИЦЯ РОСІЙСЬКИХ УРЯДІВ.

При земельних роботах під будову при вул. Налевкі у Варшаві робітники знайшли у глибині півтора метра багато людських кістяків. Про знахідку повідомлено владу, яка звеліла зберегти кости. Викопано кількадесять кістяків. Стверджено, що перед війною знаходилися в цьому місці ріжні російські уряди. Крім того знайшли кругле бетоноване обмурування 2 метри завширшки. Нема сумніву, що кістяки це останні позначки якихсь таємних містерій, що склалися колись у цьому місці.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР СПРАВЕДЛИВОСТИ ПРО СТЕРИЛІЗАЦІЮ.

Німецький міністер справедливости, д-р Франк, промовляючи у Кеніґсберґу на зібранні нац.-соц. провідників орґанізації німецьких правників, між іншим обговорив розпорядок про стерилізацію. Міністер підкреслив значіння стерилізаційного закону в акції очищування німецької нації. Маністер візвав усіх правників, щоб подрібно поінформували німецьке населення про значіння цього закону, який зродився виключно з любови до німецького народу. Потім міністер говорив про судову процедуру, яку треба зреформувати. В ділянці права треба загострити санкції проти злочинности.

ПРИСМИРНИК ЗВІРІВ УКУШЕНИЙ ОТРУЙНОЮ ГАДЮКОЮ.

В Бріселі вкусила підчас вистави оперети дуже отруйна гадина свого присмирника. Виставу зараз перервано. Вкушеного відставлено до шпиталю. Через радіо просили вислати негайно потрібну сировицю, в кого вона є. Паризький інститут Пастера повідомив радіом, що висилає сировицю літаком. Але тимчасом військовий шпиталь у Бріселю доставив сировицю. Їй вприснули хорому і врятували йому життя.

НОВИЙ ОСТРІВ. У ДАРДАНЕЛЯХ.

Цими днями виринув у дарданельськім проливі новий малий острів скалистого походження. На ньому багато морської ростинности. Місцеві ґеольоґи гадають, що ця незвичайна поява викликана вульканічними вибухами під морським дном. Це й піднесло на верх частину підморських скал, що досі ховалися під водою.

СПІЛКА ДУШОГУБІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед судом присяглих у Станиславові відбулася розправа проти родини Лучовів, що вбили 23-літнього сина, щоби захопити його маєток. На основі вердикту лави присяглих засуджено Івана Лучова на кару смерти, його жінку на 9 літ вязниці, а братів Чоліїв, що піднялися спрятати свою жертву зі світа, по 5 літ вязниці.

ЧЕРНЕЦЬ ПАЧКАРЕМ.

Французький чернець Ото Ґертлер зістав засуджений у Берліні за доказане пачкарство на 10 літ вязниці, 5 літ утрати всіх горожанських прав і кари 400 тисяч нім. марок. Колиб чернець не міг заплатити кари, то мусить відсидіти три роки і чотири місяці у вязниці. Це дотепер третій засуд німецьких духовних, котрі переступили митний закон.

ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ МІЛІОНЕР ПРОХАЧЕМ.

У Ботушанах (Румунія) в гостинниці Рахів знайдено трупа невідомого осібняка. При нім знайдено документ на імя Петра Даніла (69 літ), уродженого в Чернівцях. Це черновецький купець, котрому колись дуже добре поводилось і був міліонером. В останнім часі був він прохачем і помер з голоду.

АРЕШТУВАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО СТАРШИНИ У ФІНЛЯНДІЇ.

Фінляндська поліція арештувала старшину большевицької армії, що недавно прибув з СССР до Фінляндії. Підчас ревізії поліція забрала в нього багато документів, що кидають світло на протидержавну діяльність комуністів у Фінляндії. Арештованого старшину, якого назвища дотепер не виявили, перевезли до арештів до Вази. По порозі арештований старшина намагався втекти. В окрузі Ювіяскуля арештувала поліція 15 комуністів, які належали до орґанізації, що вдержувала взаємини з арештованим старшиною.

ЗАСУД МОСКВОФІЛІВ.

В справі „Защити Землі" запав присуд, на основі якого засуджено бувшого директора „З. З." Якова Солука на один рік вязниці і бувшого дир. „З. З." Йосифа Шайовича на пів року вязниці. На підставі амнестії суд дарував Солукови і Шайовичеви по пів року, а решту (6 місяців) припинив Солукови на 4 роки. Третього обвинуваченого, Миколу Островського, бувшого касієра „З. З.", суд увільнив від вини і кари.

АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ.

На днях удалося черновецькій поліції викрити тайну комуністичну орґанізацію й арештувати її провідників і майже всіх членів. Довго слідила поліція за кількома осібняками, аж вкінці виявилося, що осередок цієї орґанізації завязаний у жидівських студентських кругах, а помічниками робітники ткалень. Вони сходилися в харчівні жидівської студентської орґанізації „Аґа". Підчас обіду обговорювано політичні події і такі дискусії виховували молодих комуністів. Між арештованими є 8 студентів і студенток і багато робітників. Їх імена чисто жидівські.

Орґанізація мала багато пропаґандивного матеріялу для розповсюднення на провінції і стояла напередодні повного відкриття „Червоної помочі".

Всіх арештованих відвезено до військового суду в Ясах.

ПРОТИ ДИЧІННЯ МОЛОДІ В СОВЄТАХ.

Рада народніх комісарів видала декрет у справі дітей, що дичіють у Совєтах масово без ніякої опіки. Декрет загострює відповідальність родичів і опікунів за проступки малолітніх. Дітей, позбавлених домової опіки, влада буде приміщувати на їхній кошт у державних виховних заведеннях. Крім того заборонено для молоді всякі фільми і видавництва з криміналістики.

НІМЕЦЬКІ СТУДЕНТИ В ПОЛЬЩІ.

До Кракова приїхала делеґація німецьких студентів вищої технічної школи в Шарльотенбурґу, числом 18 осіб. Гості зложили вінок на домовині Пілсудського на Вавелі, причому один студент виголосив коротку промову. Опісля звідали місто і саліни у Величці. Прогулька побуде в Польщі 14 днів, причому звідає Львів, Варшаву, Лодзь, Торунь, Ґдиню і Данціґ.

ПРІРВА МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ

ПАРИЖ. — В політичних кругах здають собі ясно справу з того, що настав розкол між Англією і Францією через зближення Англії до Німеччини. Чим цей розкол закінчиться, годі вже сьогодні точно сказати, бо британське міністерство заграничних справ поводиться дуже холодно й займає вижидаюче становище. Та дехто рахується з тим, що в Европі прийде в короткому часі до нового розкладу політичних сил. З давньої антанти не осталось уже нічого.

ДНІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ І СТРІЛЕЦЬКИХ МОГИЛ.

ЛЬВІВ. — Як видно з відозв краєвих інституцій, статей і дописів по часописах, на українських землях під Польщею вже ввійшло в традицію вважати Зелені Свята святом шанування культу українських борців, що для найвищого добра Нації жертвували своїм найціннішим скарбом: одні своїм життям, другі здоровлям. Оті почування маніфестує громадянство зелено-святочними походами на стрілецькі могили й жертвами на вдержання стрілецьких могил та на допомогу інвалідам.

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА ЗАБОРОНЯЄ НЕСТИ ВІНКИ НА МОГИЛИ.

ЛЬВІВ. — У закликах в справі процесійних походів на львівські цвинтарі в часі Зелених Свят читаємо, що в процесійних походах на виразне домагання влади не вільно в цьому році нести ніяких вінків. Таке несення вінків на могили заслужених українських діячів чи на могили загинулих у бою українських стрільців чи тих, що згинули в польських тюрмах чи з рук польських катів, уважають протидержавною демонстрацією навіть тоді, коли ті вінки несуть у церковній процесії.

У СВ. ЮРІ БОГОСЛУЖЕННЯ ЗА ПОЛЯГЛИХ.

ЛЬВІВ. — У суботу перед Зеленими Святами відбулося в соборі св. Юра торжественне богослуження за поляглих українських вояків. Церкву виповнила найдобірніща публика. Після Служби Божої все духовенство, що взяло участь у богослуженні, враз з іншими священиками відправило панахиду перед чудово прибраною могилою з березовим хрестом на середині церкви. В часі панахиди співав сильний мужеський хор. На богослуженні явилися члени колишнього Уряду ЗУНР, далі представники Української Парляментарної Репрезентації, делеґати українських центральних установ і преси й багато українських визначних громадян та громадянок.

ВИСТАВА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ФАХОВІЙ ҐІМНАЗІЇ.

ЛЬВІВ. — Чимраз більше приймається клич: до фахових шкіл. Це зрозуміле, бо фаховими студіями ще найскорше можна молоді знайти працю на селі. Фахова жіноча ґімназія Василіянок виховує саме ряд фахових українських робітниць і заповнює тим прогалини в нашім господарськім життi. Тепер при кінці шкільного року відкрито виставу, себто перегляд іспитових праць учениць фахової ґімназії. Можна там було бачити чимало суконь — від ранньої аж до вечірньої. Сукні були виконані з добрим смаком, мали доволі ориґінальні зразки. Викінчення дбайливе. Окрему увагу звертали доволі численні експонати ручних робіт: серветки, обруси, накидки, подушки, хустинки, біґуни, тощо. Були там модерні вишивки, яких краса полягає головно в добрім розміщенні узору і в умілім та дискретнім доборі колірів. Дуже дотепно були виконані з грубого рядна прегарні накидки на отаману. Вистава робила дуже корисне враження.

ЗЕМЛЯ З УКРАЇНИ НА КОПЕЦЬ ПІЛСУДСЬКОГО.

КРАКІВ (Польща). — До Кракова приїхав керманич польського консуляту в Києві, радник Каршо-Седлецький. Він у прияві президента Кракова та шефа штабу пятої військової округи зложив на кіпці маршалка Пілсудського урну з Києва з землею з побоєвищ на Україні.

ПОЛЕКШАЛО ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ.

БЕРЛІН.—Міжнародній Червоний Хрест стверджує, що в німецьких концентраційних таборах, де націсти приміщують своїх політичних противників, нема тепер сліду брутальної поведінки з вязнями.

ПОШАНУВАЛИ КАРДИНАЛА ПАТРІОТА.

БРІСЕЛЬ (Бельґія). — В історичнім місці, де точився колись славний бій під Ватерльо, виставлено величавий монумент, присвячений померлому кардиналови Мерсіє, відомому в цілім світі зі своєї мужньої постави супроти наїзників-Німців у часі світової війни. Люди заливалися слізми, як слухали промови короля, в якій змальовувано патріотизм кардинала.

ПОЛЬЩА І МОРЕ.

ВАРШАВА. — Збирають Фонд Пілсудського на суму 5,000,000 злотих призначених на розбудову польської фльоти, а зокрема польської пристані Ґдині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІМІҐРАЦІЯ І КРАЙ

З нагоди перебування в Америці між Литовцями їх висланника з рідного краю, що прибув сюди, щоб прихилити тутешніх Литовців для справи Все元литовського Зїзду, насуваються деякі гадки, які хочемо піднести для евентуальної дискусії.

Підкреслимо, що п. Скіпітіс, себто литовський делеґат, не прибув до Америки як висланник держави, а тільки в характері голови недавно основаної культурної інституції, яку можна назвати по українськи „Товариство Допомоги Литовцям із заграниці".

Делеґат цей зазначив, що він не приїхав до Америки збирати гроші. Навпаки, він іще привіз даром 60,000 книжок для литовських шкіл в Америці. Він подав далі, що на Литві повстало згадане вище товариство тому чотири роки. А оснували його ті, що зачали вдумуватися в дальшу судьбу розкиненої по світі численної литовської іміґрації. Зпочатку думали над іміґрацією, що її мають під боком, себто в Німеччині чи в Польщі, але згодом зачали думати й про ті кольонії литовські, що є в Бразилії, Арґентині, Канаді, а головно в Злучених Державах. А яке це було думання, видно по тім, що за короткий час свого існування товариство це заснувало між литовськими кольоніями в Полудневій Америці шість литовських шкіл, де удержує теж учителя, якого саме оплачує. Товариство удержує спеціяльну літню кольонію для дітей литовських іміґрантів, де дбають про те, щоб дитина добре почувалася, та щоб за короткий час могла набрати краєвого литовського духа, а головно, щоб навчилася добре по литовськи говорити. Товариство береться далі видавати спеціяльні книжки для іміґрації. А тепер скликує Вселитовський Зїзд зі всіх литовських кольоній, що існують поза границями Литви. На тім Зїзді вирішуватимуть такі справи, які є життєвими для іміґрації і які мають спинити національне завмирання литовської іміґрації. До цього треба ще додати, що вже тепер пороблено заходи, щоб уможливити 50 молодим і спосібним студентам з Литви студії в Америці, а 50 таким самим литовським студентам з Америки побут і студії в Литві.

Розповідаючи те все відпоручникови нашого орґану, п. Скіпітіс додав, що всю ту роботу викремлюється цілковито від політики, а ставиться її на чисто культурну основу. Йде про те, щоб уратувати іміґрацію для рідного краю. А це важне і з матеріяльного боку, бо ще навіть тепер дістають литовські інституції від американських Литовців кождого року принаймні 200 тисяч долярів на чисто кульнурні й гуманітарні цили.

Українці не мають своєї держави і вже з того боку знаходяться в трохи відміннім положенні ніж Литовці. Та це справи не зміняє, коли йде про потребу глибшого розуміння відносин рідного краю до еміґрації — теж і в нас.

ЧИ ПОТРІБНІ ІЛЮЗІЇ?

Від деякого часу в деяких українських політичних колах і в частині преси чути голоси про те, що Німеччина чи там Польща мають виконати „велику місію" на Сході Европи і що зокрема ці держави „журяться" долею будучої самостійної України. Ми були свідками того, як посол УНДО Дм. Левицький виголосив свою сензаційну промову в польськім соймі 5. лютого 1935 р. У своїй промові він недвозначно кликав Польщу та Німеччину помогти Українцям утворити незалежну державу над Дніпром. Ця промова не принесла українському рухови ніякої користи ні в заграничній політиці, ні у відносинах внутрішніх. Скандал, що виник після промови Д. Левицького, примусив її автора на деякий час відійти від провідної ролі в партії УНДО. На жаль, ця спроба „високої політики" не була одинока в 1935 році. Слідом за Д. Левицьким вирушив у похід з Парижа В. Панейко, який проголошує, що Українцям треба йти до „федерації" з Росією. Панейко кличе Росіян і Українців помиритись і будувати „Злучені Держави Сходу Европи".

На жаль, на тому не кінець. Нові ілюзії і фантастичні мрії ростуть, як гриби після дощу, в ріжних формах. Хочу тут звернути увагу на публіцистичні вправи п. М. Данька, що пише з Женеви до львівського „Діла". М. Данько ненавидить комуністів і їх режім, що довів міліони Українців до смерти через голод і терор. Цим він нічим не відріжняється від цих свідомих Українців, які знають, що діється на Великій Україні під московською окупацією. Але п. Данько іде далі: він хоче створити свою „концепцію", в яку вірити переконує й інших українських громадян. Кажу— „вірити", бож дійсно п. Данько не наводить розумних доказів для своїх політичних міркований. Але дамо слово самому п. Данькови, що писав у „Ділі" з 26. травня 1935 року про „повідомлення, зручно розповсюднені большевицькою пресою, ніби Німеччина й Польща мають плян зробити Україну своєю кольонією, а навіть поділити її". М. Данько не вірить у такі пляни. Він — великий оптиміст, що дивиться на світ крізь рожеві окуляри. Ось приклад його „політичної фільософії".

„Думати, що національні питання в межах сучасної СССР по її розбитті на складові національні частини можна буде розвязати старими методами анексій, окупацій та протекторатів, може лише той, кого війна та повоєнні події нічого не навчили. Ті нації, які спроможуться скинути московське ярмо, не потребують справді боятися, що якась інша держава зможе їм накласти нове ярмо. Коли держава з найбільшими кольоніями, Анґлія, дає самостійність одній кольонії по одній, а інші держави підуть очевидно незабаром її слідами, то утворення нових кольоній чи протекторатів на землях поневолених націй СССР нема чого боятися".

Стільки п. Данько. Він уважає, що нема чого боятися... Не належу до страхополохів. Але нагадаю про деякі факти, що велять усім Українцям мати національну обережність. На економічній світовій конференції в Лондоні в літі 1933 р. міністер німецького уряду, Руґенберґ, у спеціяльнім меморіялі домагався від чужих держав, щоб Німеччині дано право на Україну над Дніпром. Може п. Данько, що ніби додержується „національних метод думання", вважає, що німецька окупація булаб ліпша, ніж окупація московська: але **справжне національне думання** мусить нам підказати інше гасло, а саме: геть усяких окупантів! М. Данько певен, що й інші держави дадуть незалежність поневоленим народам, як Анґлія дала самостійність Канаді, Австралії, Ірляндії. „Блаженні віруючі"!

Але передімною встає „самостійна" Манджурія, що над нею панують Японці. Слідом за нею мабуть піде Етіопія в Африці, держава самостійна, на яку зазіхає Італія. Ці та інші приклади не показують, що европейські й азійські державні діячі „нічого не навчилися" після світової війни. Навпаки, вони ще більше засвоїли собі імперіялістичні методи, що все в світі рішають **силою**. В сусідстві з такими державами — горе безсилим! Не хочу нікого лякати. Хочу лише звернути увагу на те, що пишуть визначні польські діячі про свою майбутню політику на Сході Европи.

Польський професор Влад. Студніцький видав 1935 року книгу „Систем політични Европи а Польска". Хвалиться він тим, що його концепція союзу Польщі з Німеччиною і плян спільного польсько-німецького фронту проти Сходу має популярність в урядових польських сферах. Щож нам обіцяє п. Студніцький? Він не від того, щоб врешті піти на „український експеримент", або визнати потребу малої України десьтам аж над Дніпром. Але він пише: „Для Польщі український експеримент звязаний з небезпекою з огляду на володіння над Східньою Галичиною та над Волинню. Польща могла би піти на український експеримент разом з Німеччиною... з умовою, що новостворена Україна прийме на свої землі 3 міліони Українців з Польщі, щоб забезпечити Польщі панування на польсько-українських землях" (Галичина, Волинь і інші). Але на тім не кінець апетитам п. Студніцького. Він посуває польську границю далеко на схід. Ця границя, пише Студніцький, „має опиратися на Березину (правий доплив Дніпра). Причини господарські, міліорація Полісся, утворення через те великої кольонізаційної области вимагає нашого доступу до устя Припети". (чч. 223—224). Таким чином границя Польщі мала би проходити зовсім близенько від Киева, до Польщі мала би належати ціла Біла Русь та ще нові великі простори української землі. Очевидно, інші українські землі Польща віддалаб своїм союзникам, Німцям.

М. Данько пише, що нам „нема чого боятися". На це є добра українська приповідка: „Не бійся, та стережись!" Нехай будуть наші очі розплющені, щоб бачити всі небезпеки, що грозять нашому народови. Не шукаймо допомоги для свого визволення ні в Москві, ні в Варашаві, ані в Берліні, чи в Парижі. Поки ці держави панують на українських землях або піддержують чуже панування на Україні, вони не можуть нам помагати.

Н. В.

НІМЕЦЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ СПІР ЗА КЛАЙПЕДУ (МЕМЕЛЬ)

(Надіслане з Литви).

В промові перед німецьким парляментом дня 22. травня торкнувся Гітлєр теж німецько-литовських взаїмовідносин набудуче. Зробив це в такій гострій і в дипльоматичній мові небувалій формі, що навіть німецьке урядове пресове бюро вважало доцільним пропустити деякі речення в тому розділі промови, що відноситься до Литви. Зі всіми сусідами — говорить Гітлєр — заключить він пакт неаґресії, тільки не з Литвою. Як причину подав, що мала Литва сміє переслідувати 140,000 Німців в клайпедській области та карати їх тюрмою за це тільки, що вони признаються до німецької нації.

Арґументи і тон Гітлєра супроти Литви не є новістю. Тими самими арґументами чи навіть острійшим тоном послуговується вже від літ німецька пропаґанда супроти того свойого найменшого сусіда. Виринає питання, чому саме таке крайно вороже наставлення німецької преси і німецького уряду супроти Литви саме тепер дійшло майже до кульмінаційної точки, та чому сам голова німецької держави забув на долю Німців в інших сусідних державах, забув на дипльоматичні форми, а накинувся в першу чергу на найслабшого і тимсамим на найменше небезпечного сусіда. Другим питанням буде, чи дійсно запанували в Клайпеді такі невідрадні відносини, що аж голова німецької держави вважає за відповідне забрати тут голос. Щоб дати відповідь на ці два питання, треба спинитися трохи на історії тої клайпедської области та місцевих відносин.

Клайпедська область (або, як її Німці називають, Мемель) це доволі вузька приморська смуга на схід від ріки Неман, отже на північно-східнім кінці Східньої Прусії з портовим містом третьорядного значіння, Клайпедою. На тій вузькій приморській смузі живе коло 150,000 мешканців, дуже ріжноманітних під расовим та національним оглядом. Загально можна подати, що 25% усього населення можна зарахувати до Німців. Такесаме число творять свідомі Литовці. Саму більшість творить під національним оглядом несвідома аформна маса, яка в себе в дома говорить по литовськи, але для якої національність є друго-або третьорядного значіння. В першу чергу дбають вони за матеріяльні користи задля тих матеріяльних користей найрадше хотілиб, щоби не було ніякої границі між Клайпедою і Східніми Прусами. Це та мало освідомлена і в суті здеморалізована маса, що перед світовою війною вела дуже інтензивне пачкарство.

Те коротке очеркнення пояснює, чому саме при всіх виборах до клайпедського сойму Німці діставали все більшість.

Клайпедську область вилучено з німецької держави у версайськім трактаті, головно на підставі обширного меморіялу Дмовського, який доказував, що в клайпедській области властиві Німці творять абсолюдну меншість. Через вилучення тої области ще досі не було точно вирішено, кому має та область припасти. Претенсії до тої области підносили як Поляки так і Литовці. До вирішення цього питання справував там владу французький комісар. В 1923 році заняли цю область литовські стрільці і тим поставили антанту перед довершеним фактом. З тим погодились тоді теж і Німці з того просто огляду, що політично було для них тоді вигідніше, коли Клайпеду будуть мати Литовці, а не Поляки. В безпосередніх переговорах з Литвою добились Німці упривілейованого для себе становища. Всі німецькі довоєнні урядовці та учителі, хоч оптували на користь Німеччини, залишились на своїх посадах. Що більше, одержували подвійну платню: одну від литовської держави, а другу від німецької. Від одних за працю, а від других за вдержання німецького стану посідання. Повстав такий абсурд, що учителями для литовських дітей в литовських школах були Німці, що не знали або не хотіли знати литовської мови. Литовці були для них усе чимось нижчим — шамайтами, як вони їх згірдливо називали. Німецький консулят у Клайпеді мав частогусто більший голос у директорії ніж наставлений литовським урядом ґубернатор. Всі економічні установи в Клайпеді ґравітували до Німеччини, тому, що як капітали так теж урядовці походили з Німеччини. формальним сувереном над тою областю була Литва, фактичним — Німеччина.

Такий стан Немців невдовольняв, хочби тому, що Литовці повели доволі інтензивну пропаґанду над відґерманізуванням тої аформної більшости.

З приходом до влади в Німеччині Гітлера клайпедські Німці думали, що прийшов час на відорвання тої области від Литви та прилучення назад до Німеччини. Повстала партія німецьких націонал-соціялістів, вправді під іншою назвою, та почалась підготовка до зриву. Горячіші голови навіть означували день, коли той зрив може наступити. Перед литовським урядом стала ділема: або положити кінець тій пропаґанді Німців, або зрезиґнувати з тої для Литви для її існування конче потрібної области. Наступила зміна ґубернатора, прийшло нове загострення, що знайшло свій вияв у великім політичнім процесі проти 111 Німців клайпедської области. Процес покінчився засудженням переважної більшости обвинувачених. В часі процесу вийшло на яв, що нова Німеччина Гітлєра систематично працювала над відорванням тої области від Литви. Показалось дальше, що всі матеріяльні користи з німецької сторони для Клайпеди мали бути наче тим троянським конем, що мав перескочити не мури Клайпеди, але доволі широкий Неман. До загострення відносин причинилося теж німецько-польське зближення. Втаємничені в закулісову політику Німеччини твердили і твердять по сьогодня, що Німеччина поставила конкретні пляни Польщі поділу Литви.

Так представляється постійний стан і він дає пояснення, чому саме Німці розвели тепер таку сильну протилитовську пропаґанду. Не доля тої жмінки Німців в Клайпеді, ані теж недодержання Литовцями статута грає тут ролю. Це тільки заслона для властивої іншої цили. Клайпеда мусить прийти назад до Німеччини. Через утрату Клайпеди Литва стратить доступ до моря і мусить станути кольонією або Німеччини або Польщі. Якщо Німеччини, то тимсамим промостить шлях до підбою інших балтійських держав; якщо Польщі, то Німеччина дістане в рекомпензату зворот данціґського коридора — так міркують собі німецькі політики. Що саме тепер прийшов час на німецький наступ в тому напрямку, є теж зрозумілим. На заході Німеччина звязана договором у Льокарно та всякими заявами, а врешті і збройною силою Франції. Посягнення по Австрію покищо покінчились невдачею; по коридор сягати не можуть, бо звязані договором з Польщею. Лишається найслабший і найменший противник: Литва.

Покищо висліди тих німецьких намагань наскрізь неґативні. Литва й інші балтійські держави злучилися в один бльок для ратування своєї незалежности. Склеївся бльок французько-советський та советсько-чеський. Польща через свою резерву стала на сході Европи чинником, про який стараються і Франція і Німеччина.

І на наше положення має посередній вплив той новий напрям німецької східньої політики. Згода Німеччини з Польщею дала тій останній змогу станути сильнішою ногою в концерні держав. Самовільне зірвання меншостевого трактату через Польщу прийшло по згоді Польщі з Німеччиною. Советсько-французький союз, притягнення советів до Ліґи Націй тільки тому здійснилось, що Франція і інші держави клеять на прихапці бльоки проти Німеччини Гітлера.

Крик поневоленого українського народу, переслідуваного всіми займанцями, не може знайти послуху в культурних народів заходу, бо місце сумління зайняв страх перед німецьким кулаком — і тут лежить шкідливий наслідок німецької східньої політики для нас.

М. Мазовський.

ТЮТЮШКИН УТРАТИВ СЛУЖБУ

Новий директор уряду прикликав до себе писаря:

— Гм, як зветься той службовець? Якесь таке цвітисте назвище.

— Астров? — поважно натякнув писар:

— Ага... Вчора той службовець Хризантемов був у темній одежі, нині в ґранатовій, а завтра певно прийде у фраку до праці. Це, голубчику, зовсім не по пролетарськи. Скажіть йому, що відправляю його зі служби.

Два дні пізніше директор знову закликав писаря.

Два дні пізніше управитель знову закликав радника.

— Цей юнак у другій кімнаті то справжній слуга машиністки. Прошу вас, відправте його зі служби. Відправте і її. Треба щадити й любити порядок.

Службовців стискало за серце. А найбільше затривожився та злякався ніжний бухгальтер Тютюшкин. Зараз у куті кімнати зняв старий кавчуковий ковнірець, який був купив собі, як щирий соціяліст, у дні детронізації царя Миколи, щоби так скромно прославити цю подію.

— То люксус, — подумав собі.

Дома перекинув усі закамарки, доки не знайшов старих, подертих полотняних штанів, у яких щонайбільше носив дрова з подвіря. Сказав собі, що надягне ті штани та стару сіру робітничу сорочку й ватовану камізельку, яку оставив йому покійний батько. Так буде все згідно з волею товариша директора. Обурився, як жінка заложила йому на голові капелюх; нібито він іде в гості до якої приятельки.

— Ради Бога, голубко, то ти хочеш, щоб мене відправили зі служби? Капелюхи противляться ощадности; на них наложений податок. Дай щонебудь на голову. мусимо жити простіше, бо тепер такі часи. Взагалі наша хата виглядає на буржуйку. Ці фіранки та килими на долівці, моя дорогенька, то люксус.

— Ну, ну, серденько, таж усе в нас понищене. Чи не бачиш: самі діри?

— І щож? І з дірами воно противиться ощадности. Тай навіщо, дорога, носиш золотий шлюбний перстень? Це також слабий звичай. Ще нас уважатимуть міліонерами.

На другий день рано, як Тютюшкин збирався до служби, намилив лице, вигострив бритву тай хотів чоловік обголитися. Та нараз, як лише бритву приклав до лиця, зупинилася йому рука:

— Навіщо голитеся?—питався сам себе. Невжеж це не буржуйська звичка? Диви, як то чоловік легко міг би попастися в сильце!

Тютюшкин скоро обтер мило з лиця та пішов до праці необголений, з рудим волоссям на лиці. Від того дня все більше щадив. Продав навіть обі ложечки від чаю, що їх жінка дістала в дарунку, як іще була дитиною, й щасливо вдалося йому остатися зовсім без срібла. Замісць того купив дві бляшані ложечки, від яких чай усе заносив неприемним запахом.

Як ішов вулицею, не міг надивуватися, як то люди все ще піддаються люксусови. Ніяк не міг зрозуміти, що люди не слухають урядового оголошення: щадити, щадити... Зате дома, як лише трохи хотів причесатися перед зеркалом, дивувався своїй буйній бороді:

— Ще трохи, голубко, — говорив до жінки — а моя борода буде більша й буйніша від бороди Карла Маркса.

Раз прийшов Тютюшкин з уряду зовсім зломаний.

— Погано, — відповів на питання переляканої жінки — погано, моя дорогенька! Знаєш, я сидів при столі та писав, а він перейшов попри мене та глянув на мої ноги. Я подивився і переконався, що йому не подобаються мої черевики з капками зпереду. І справді: навіщо ці прищіпки? І ті дірочки? Шевці роблять це лише для прикраси. Сам люксус. Наш сторож продає свої старі військові черевики. Я куплю їх. І замісць скарпиток обвиватиму ноги онучами. Скарпитки — то мода, а мода противиться ощадности.

— Та ти не вмієш навіть обвивати онучок, — запримітила жінка.

— То дрібниця, навчуся. Що вечора піду до сторожа й навчуся.

Як сказав, так зробив. Тютюшкин зараз купив тяжкі черевики, запопадливо вчився обвивати онучки й незабаром пішов до праці в тих черевичиськах. Вся кімната смерділа від мазюки.

А раз директор прикликав писаря:

— Той бухгальтер, — сказав — як він називається... ну... той... що в старій ватованій камізельці.

— Тютюшкин, прошу.

— Ну, той Тютюшкин. Той дійсно має розкуйовджену бороду й занадто смердить. Відправте його.

І так в уряді остався сам директор і писар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На прощанню д-ра Р. Скіпітіса, литовського висланника.

У вівторок, 25. червня б. р., влаштували Литовці прощальну вечерю в честь п. Р. Скіпітіса, бувшого міністра внутрішніх справ, що прибув до Америки з Литви тому два місяці від імени „Товариства Допомоги Литовцям із заграниці". За той час п. Скіпітіс об'їхав важніші литовські кольонії в Злучених Державах і мав 61 викладів. Головна його мета: затіснити культурний звязок між литовською іміґрацією і старим краєм, як теж спопуляризувати між американськими Литовцями справу Всесвітовського Зізду, що має відбутися в місті Ковні, столиці Литви, в серпні б. р. На цей зізд мають прибути Литовці не тільки з Америки, але і з Сибіру, Австралії й інших далеких країв, де існують литовські кольонії.

На вечері, яка відбулася в „Корніш Армс Готел" при 8. евені й 14 вул., прощано теж полковника д-ра Лесавскаса, що прибув до Злучених Держав у військових справах. На вечері бачили ми литовського генерального консуля, заступника консуля і представників литовських організацій, преси і церкви. Були делеґати аж з Шікаґо, Бостону й інших місцевостей.

Виступав хор молоді з дуже добрими голосами під проводом молодої диригентки і відспівав низку литовських пісень. Деякі з них були оброблені на лад українських народніх мелодій.

По вечері були промови, які затяглися до 1. години по півночі. Забирали слово до 20 представників ріжних інституцій і часописів.

Святочне зібрання відкрив д-р В. Венсюс, покликавши на тостмейстра журналіста п. Валайтіса. Обидва повитали Шановного Гостя п. Скіпітіса як культурного діяча і доброго литовського патріота, що віддав державі знамениті услуги, будучи міністром внутрішніх справ у часах, коли важилася доля Литви. Ґенеральний консуль, п. Задейкіс, підкреслив велику вагу Всесвітовського Зізду з державного становища. Інші бесідники, редактори, культурні діячі, бизнесмени, тощо, підкреслювали культурну сторону праці д-ра Скіпітіса, якої вага лежить між іншим у тім, що вона це найскорше зможе обєднати і захопити всіх Литовців.

Делеґат Балтійської Ліґи в Америці, Латвієць, підкреслював потребу обєднання Литви, Естонії й Латвії, як теж згадував про литовські впливи на народню творчість латвійського народу.

Від Американсько-Литовського Леґіону говорив капітан Юрґела. А від жіноцтва забирала слово молода адвокатка з Бостону, панна Шалун, заявляючи, що не може дождатися вже тої хвилі, коли могтиме виїхати до Литви на Всесвітовський Зізд та допомогти там і своїми заввагами розвязувати проблему литовської іміґрації.

Були ще дуже поетичні промови і такі, що добиралися до глибини ріжних справ, що торкаються головно справи задержання іміґрації при литовських ідеалах.

Від Українців говорив д-р Л. Мишуга, вказуючи в першу чергу на те, що литовсько-українські взаємини набирають щораз глибшого змісту. Потім згадав про старинну невеличку Грецію, як то вона обєднувала розкинений по цілім знанім тоді світі грецький нарід тим, що влаштовувала що чотири роки Олімпійські Ігрища, на які зїздився нарід зі всіх сторін і які були великим засобом вдержання грецької іміґрації при ріднім краю. Таке завдання повинно тепер припасти на Всесвітовські Зізди, коли мова про Литву. Таких зіздів потребує теж і розкинена по світі українська іміґрація.

Д-р Скіпітіс присвятив у своїй прощальній мові дуже багато місця відношенню Литви до України. Навіть зацитував по українськи українські пісні, які кождий Литовець співає на Литві. Згадав теж про добрі відносини з Латвією. А потім здав ще короткий звіт зі своєї поїздки. При кінці візвав американських Литовців, щоб старалися всіми способами навязувати ще тісніші звязки з американськими Українцями. Він взивав тих Литовців, що вибиваються на вищі становища, щоб усюди популяризували українську справу, як теж допомагали тутешнім Українцям вибиватися на вищі становища.

Свято-вечерю закінчено відспіванням литовського національного гимну.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Віче в справі Культурного Городу.

У Клівленді, Огайо, є знаний уже Культурний Город (Wade Park). Там знаходиться багато всяких статуй як американських так і чужих народів. Ще багато землі є незанятої, то уряд міста ухвалив роздати по кавалку землі поміжи всі чужі народности, щоб кожна народність уладила собі Культурний Город. Українцям також дали. Інші народи вже майже всі щось зробили, тільки Українці до цього часу чогось то мало тою справою інтересувалися. Аж тепер злучені Українські Організації взяли обовязок на себе й хотять привести город до порядку. Саме у цій справі відбулося віче, скликане З.У.О. 30-го травня, в годині 7-мій ввечір в Укр. Нар. Домі. Хоч то був „Декорейшин Дей", то галя була майже повна.

Віче відкрив голова З. У. О. Омар Малицький добре обдуманим вступним словом. На першого бесідника покликав о. Меренькова. О. Мереньків мягким голосом, але твердим словом зачав від інших народів і користи, що їм приносять Культурні Городи і перейшов до нашого Львова, як то наші вороги Ляхи будували музеї, ставили памятники своїм заслуженим людям і які вони користи з того мали. Саме тепер ми, Українці, в Америці, повинні хоч один такий музей збудувати.

Другим бесідником був о. Запаринюк. Той почав від самого Києва, як то наші вороги нищили наші культурні установи, а поприних нищать і нашу історію, згадав і про Софійський Собор, як то большевики хотіли його зруйнувати і як світ запротестував проти того. Далі сказав бесідник, чому то ми, Українці, якраз повинні мати такий Культурний Город. Бо за інші державні народи вже всі добре знають, а за нас іще ні і тому то ми маємо будувати такі культурні установи і тимсамим творити свою історію тут, на вільній землі.

Інж. Іван Петрівський пояснив плян, який викінчив артист Паливода при помочі інж. Петрівського й арт. Роздільського. Петрівський сказав, що той кавалок землі був замалий, який нам давали. Зараз при нім був ще один порожний, призначений комусь іншому. Але що ми зробили плян на обидва кавалки і пішли до міської управи, то управа згодилась віддати обидва кавалки землі Українцям. Як Українці викінчать так, як плян є зроблений, то це буде найкращий город.

Голова Малицький сказав, що нині грошей не будемо збирати, бо віче на це скликане, щоб усі були готові до жертви і котрих тут нема, то їм переказати. Фін. секр. Степаник перечитав жертводавців, які вже до нині зложили. Показалося, що товариства з Лейквуд, О., застидали клівлендські. о. Мереньків перечитав резолюцію за оподаткування річним податком не менше як 1 дол., або 10 центів на місяць всіх Українців з Клівленду на будову Українського Культурного Городу і статуй з історії українського народу. Датки будуть складатись на руки уповажнених колекторів і урядів парохіяльних, на що мають дістати посвідку. Наостанку голова Малицький подякував усім присутнім і Нар. Домови, що позволив ужити галі безплатно. Всі розійшлися домів з тим розумінням, що Культурний Город вже має починатися. Тепер тільки пригадуємо всім сестрицтвам, братствам, товариствам і всім поодиноким Українцям, щоб не чекали аж хтось по гроші прийде, але щоб самі несли жертви.

Іван Тремблюк,
рек. секр. З. У. О.

ЗНАЧІННЯ БОРІД У РІЖНИХ НАРОДІВ.

Від Олександра Великого до королеви Вікторії. — Германи й Англьосаси. — Найдовші вуси та борода в світі. — Борода й... думання. — Гордість Сікгів. — Становище британійського вояка.

Борода століттями була ознакою мужескости й це були два нерозрідні поняття. Олександер Великий, македонський король (356—323 р. перед Хр.) був мабуть перший, який ясно зясував ріжницю між людьми бородатими й без бороди. Переказ каже, що Олександер перед одним боєм із Персами на запит свого старшини, чи має ще перед боєм видати який приказ, відповів: „Не маю нічого крім одного, а саме, щоб усі мої вояки скинули бороди, бо по нічім так не пізнати мужчин як по бороді!" І тому то грецькі вояки довгий час не носили бороди, а йшли до бою зовсім оголені.

Майже нема ні на одному малюнку зображеного Германця інакше, як із густою бородою та великими вусами. Бороду й вуси вважали головною ознакою мужескости. А всеж після битви біля Гастинґса в 1066 році приказав Вільгельм Завойовник, що відтепер усі його вояки мають із лиця виглядати як Нормани, себто без бороди. Та що сталося? Замісць, щоб усі послухали свого володаря, було багато таких, які лице без бороди вважали чимсь соромним і воліли покинути рідний край, ніж позбутися бороди.

На Сході борода до нині задержала своє почесне місце серед мужчин. Справжній музулманин, щоби й зовнішним виглядом ріжнитися від „невірного", все носив бороду. Вони століттями думали, що чоловік без бороди не здібний думати. Бо як міг би зібрати думки та думати над чимсь, коли не має бороди, яку підчас роздумування може гладити? Тому теж музулмани прийшли до висновку, що жінки нездібні думати лише тому, що не мають бороди. Тому ще й сьогодні багато музулман присягаються на бороду й нема більшої образи для них, як їх хтось потягне за бороду.

Незвичайною повагою втішається борода в племени Сікгів в Індії. За ціле життя ножиці не сміють доторкнутися бороди й вусів Сікга. Тому вони під турбаном носять довге волосся, яке мусять заплітати в коси. Вони дуже гордяться тими косами, бородою та вусами, яких кінці закладають за вуха. Дуже багато часу потребують, щоб зачесатися та вимастити волосся ріжними мастями.

У цьому племени жиє чоловік, Лєсур Аріян Дангар із Катіявари, який має найдовші вуси на світі. Як розтягне їх, то вони довгі сто цалів. Японський ґенерал Наґаока має вуси довгі 25 цалів, що в порівнанні з довгими вусами згаданого Дангара не значить нічого.

Найдовшу бороду в світі має Француз Люї Кульон із Монлюкону. А цікаве, що той бородач продає бритви! Його борода довша ніж два ярди. Зимою вживає він своєї бороди наче шалика на шию. Впевняє, що тоді ніколи не мерзне.

Були часи, коли в Англії було заборонено носити вуси, а саме за володіння королеви Вікторії. Заборонено було носити вуси морякам воєнної фльоти. Коли раз королева відбула ревію воєнного корабля, побачила, що деякі вояки мають поранені лиця. Спиталася, чому це. Командант відповів їй, що то з голення. На морі була буря, корабель колихався, руки моряка не були певні й так він поранив собі лице. Після того, так каже переказ, королева дозволила, щоб моряки носили вуси. „Одначе під ніякою умовиною не дозволила носити вусів без бороди!" А всеж в англійській маринарці мало котрий моряк носить бороду. Це мабуть тому, що капітани завзяті противники бороди.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в годині 7-мій ввечір, дня 9-го липня, в галі парохіяльній під ч. 303 Гудсон Евеґ Просимо всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо теж довгуючих членів прийти на ті збори і вирівнати свої залеглости. Члени, що мають нових кандидатів, хай приведуть їх на збори. Пригадуємо членам, що на минувших зборах ухвалено, щоб Товариство взяло участь у поході на Український День, котрий відбудеться 4-го липня 1935 року. Тому кождий член має явитися на церковній галі в 11-тій годині рано. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 7-го липня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній при Оклей і Райс вул. Просимо всіх своїх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Просимо членів, щоб і свої діти вписали до У. Н. Союза, коли вони ще неналежать. — Петро Савчавський, предс.; Михайло Сенків, кас.; Василь Пилипів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Повідомляємо членів Тов. ім. Івана Франка, від. 334, що збори відбудуться дня 7-го липня, в годині 12:30 в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо збори будуть відбуватись тільки до 2.30 пополудні. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали свої довги, бо в противнім разі відділ поступить згідно зі статутом, а ті члени, котрі платять по 3 і 4 місяці нараз, то просимо платити наперед. — Микола Задерецький, предс.; Дмитро Гавриляк, кас.; Стефан Морозович, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться дня 7-го липня, в годині 2-гій пополудні, в своїм льокали. Кождий член обовязково має явитись на цих зборах. — П. Романович, предс.; В. Липка, кас.; М. Скібінський, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 7-го липня, в годині 2-гій пополудні, в галі церковній, 7 Карсон вул. С. С. Кождий член і члениця має бути приявним, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглі довги, бо хто не заплатить свого довгу і за місяць липень, то буде суспендований. З братської каси більше не будемо за нікого висилати. Також будемо приймати нових членів без оплати вступного. Кождий член повинен привести бодай одного нового члена і записати до У. Н. Союза, а за це буде мати нагороду від У. Н. С. 4 доляри за одного нового члена. — Іван Войтович, предс.; Дмитро Василик, секр. і кас.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Бесарабової, від. 47, повідомляє своїх членниць, що піврічні збори відбудуться 7-го липня, в годині 2-гій пополудні, в галі при 3-тій і Карбон вул. Обовязком усіх членниць є прибути на збори і вислухати справоздання за перших 6 місяців, як також буде справоздання з пікніку. Також пригадуємо, що довгуючі мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — З. Чайка, предс.; П. Могильська, кас.; П. Паращак, секр.

Добра цигарка.

Два жидки сидять в однім залізничім переділі. Один із них закурює папіроску, а потім, підсунувши її єусідови під самий ніс, питає:

— Добра, що?

— Ну, я знаю... воно пахне, якои спалена свиняча шерсть...

— Направду? Ов, я забагато присунув її до вашої бороди й припалив її трохи.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Дискусійні збори відділів У. Н. Союза.

Дискусійні збори відбулися дня 21-го червня б. р. в галі української католицької церкви при Чеснот ул., в Йонкерс, Н. Й., заходом тов. Подільська Січ, від. 8-го У. Н. Союза. В зборах брали участь місцеві відділи, а саме від. 6-тий, Гестінґ, Н. Й.; від. 8-мий і 12-тий з Йонкерс, Н. Й.

Головним бесідником був гол. предс. У. Н. Союза, гром. М. Мурашко.

Члени згаданих відділів мали нагоду висказати свої заваги і ставити питання. Питання були такі: Чому в У. Н. Союзі є такий високий рейт (оплата)? Чому У. Н. Союз не задоволяє своїх членів однаково щодо запомог і т. д.

Гол. предс. М. Мурашко уміло, широко, розумно, розяснив і відповів на кожде питання. Також розяснив широко програму нового роду обезпечення. Дав пояснення, як головний уряд провадить господарку в організації. Також не покривав недостач, чи перешкод, які приходиться стрічати урядови не з його вини. Назагал збори були успішні. Члени були заінтересовані, бо від год. 8.30 до 12.30 в ночі не видно було в нікого з приявних перемучення.

Пилип Герасимів,
рекордовий секр. 8. від. в Йонкерс, Н. Й.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ.

Питання: Я одержав перші горожанські папери в липні 1928. Чи це значить, що аплікацію на другі папери маю внести не пізніше як 16. липня 1935 року? Знаю про випадок, коли чоловік вислав аплікацію на другі папери кілька днів перед речинцем важности перших паперів і дістав відповідь, щоб зачинав справу зпочатку, значить, вибиранням нових перших паперів.

Відповідь: Перші папери є важні на сім років. Одначе коли подаєтесь на другі папери на формулярі А-2214, то це ще не означає, що вносите петицію на горожанство, але є це тільки інформації, котрі провіряє натуралізаційне бюро. Щобільше, заки петиція урядово є принята, переводять допити апліканта та свідків. Все це забирає багато часу; часто проходить чимало місяців між висилкою формуляра А-2214 і покликанням на допити. Тому не треба ждати з аплікацією до останнього дня, але висилати її щонайменше кілька місяців наперед.

У вашім випадку висилайте блянкет А-2214 враз з першими паперами та почтовим переказом негайно, долучуючи лист для звернення уваги Окружному Директорови Натуралізації про факт, що важність ваших перших паперів скоро скінчиться. Очевидно, що з огляду на те вашу справу можуть приспішити.

Питання: Коли американська натуралізована ситизенка вийде за границю і там вийде замуж за чужинця, чи може вона тоді свого мужа спровадити до Америки без клопотів?

Відповідь: Муж американської ситизенки може приїхати як безквотний імігрант тільки тоді, коли вінчання відбулось перед 1. липня 1932 року. У противнім випадку, значить, коли вінчання відбулось по згаданій даті, такий чоловік може приїхати як квотний імігрант з правом першенства.

Позатим вимагають доказів, що новий імігрант зможе сам себе вдержати та не станеться тягаром громади. Це значить, що такий чоловік мусить мати свої достаточні грошеві засоби, або жінка мусить виказатися, що має зложену готівку та запевнені доходи.

Питання: Чи є які обмеження у прислугуючім праві чужинців про зміну назвища при набуванні американського горожанства? Чи така зміна потягає за собою які кошти? Коли жінка, натуралізована ситизенка, одружиться, чи може вона дістати новий цертифікат на назвище свого мужа?

Відповідь: Відповідно до закона суд може, по своїй розвазі та на петицію апліканта на горожанство, дозволити на зміну назвища чужинця. За загальними правилами, натуралізаційні суди мало коли противляться змінам назвищ, котрі Американцям тяжко вимовляти. За зміну назвища в той час нічого не платиться.

Жінка, котра є натуралізованою ситизенкою, може по своїм вінчанню дістати посвідку горожанства на нове назвище по предложенню метрики шлюбу. Оплата виносить $5 за таку нову посвідку.

Питання: Які були платні та години праці на допомогових роботах попередньо, а які мають бути на підставі нового урядового пляну?

Відповідь: Федеральна Адміністрація Негайної Допомоги призначила 30 центів на годину як мінімальну скалю заплати робітникам на допомогових роботах. Години праці були 35 тижнево для фізичних, а 40 годин для умових робітників.

За новим пляном, який недавно проголосив президент Рузвелт, платні будуть починатись від $19 місячно для нефахових робітників у деяких округах Полудня до $85 для фахових робітників, а $94 для професійних людей на Півночі. Принято найвищий сорок-годинний тиждень праці.

Платні упорядковано відповідно до положення та населення, з найвищою платнею по містах на Півночі з населенням з вищ сто тисяч, і найнижчою у полудневих містах з людністю менше як пять тисяч. У Месечусетс, Ню Джерзі, Ню Йорку, Пенсилвенії, Іллинойс, Висконсин, Мішіґен, Огайо, Каліфорнії та інших сімнацять стейтів платні для нефахових робітників будуть починатись від $40 до $55 місячно, для фахових від $55 до $85 місячно, а для професійних та технічних людей від $61 до $94 місячно.

ФЛІС.

Міркування пияка.

— Випити ще? Голова каже „ні", а горло „так". Але що голова мудріша, повинна уступити.

— Кельнер, ще одна чиста!

НАВІЩО ЛЮДИ ЖИВУТЬ НА СВІТІ?

(Кавказький переказ).

У диких кавказьких горах стрінулися могутній хан і славний мудрець.

— Скажи мені, вчений мужу — сказав хан до мудрця — чому люди живуть у світі? Це питання завдав я всім моїм мудрцям, та ні один не міг мені дати вдоволяючої відповіди. Одні кажуть, людина живе, щоб проповідувати слово боже в світі. Одначе багато більше є безбожників, ніж святих. Інші кажуть, що людина живе на те, щоби бути щасливою. Та багато більше є нещасливих, ніж щасливих. Ще інші впевняють, що людина живе задля слави. Та в світі є багато більше неслави ніж слави. Тепер же ти скажи мені, чия правда й чому живуть люди, коли не знають цілі життя.

„Раз могутній хане, вислав ти післанця з листом до твого приятеля хана Ібрагіма. Ти перевязав був лист шовковим шнурком і запечатав твоєю печаткою та наказав строго післанцеви, щоб негайно передав листа ханови Ібрагімови. То було в студений зимовий вечір, а дорога була вузька і вела між високими аж під хмари горами, попри страшне проваллля. Лютувала страшна метелиця, шарпала одежею післанця, висвистувала йому попри вуха. Крім того твій післанець мусів увесь час держати готовою стрілу, бо за кожним кущем міг грозити йому хтось із засідки. Післанець подумав про своє завдання та поставив собі питання: „Рад би я знати, що мій володар написав ханови Ібрагімови, що я в таку страшну негоду, в таку страшну ніч мушу йти поміж ті проваллля!" Ця думка не давала йому спокою. Вкінці він зупинився, розпалив вогонь і отворив лист свого пана. Що йому тепер було робити? Листа передати ханови Ібрагімови він уже не міг. Бо як він важився би віддати розломаний лист? До свого пана тимбільше не міг вернутися. Бо як був би оправдався перед ним, коли не виконав твого приказу? Та найгірше було, що він нічогісінько не зрозумів з того листа. Бо ти писав до хана Ібрагіма про такі річи, що лише тобі були зрозумілі, а післанець їх не розумів. Отже — дав тобі Аллаг життя, то жий. Колиб ти й заглянув у книгу долі людей, ти таксамо не зрозумів би таємничого її змісту, як твій післанець не зрозумів того листа".

„То ти гадаєш, — сказав хан — що ти і я, погонич осла й усі інші люди живуть тому, що Аллаг так хотів. Тепер же скажи мені, ти мудрий чоловіче, який має бути чоловік і чим він повинен бути?"

„Можу тобі, всемогучий хане, відповісти й на це питання. Один побожний хан просив раз Аллаґа, щоб перемінив його в невинне сотворіння, щоб нікому не міг зробити нічого злого. Аллаг вислухав його просьбу та перемінив його в мурашку. Перемінений у мурашку хан пішов у ліс, вдоволений, що вже тепер нікого не може вразити. Та вже на другий день біля нього вовк схопив ягня та взявся роздирати його, не з голоду, а лише тому, що вовк це хижак. Ах, подумала собі мурашка, що я моглаб зробити, щоби вратувати бідненьке ягня. Колиб я так був львом, я показав би вовкови та навчив би його!... Скажиж тепер сам, який повинен бути чоловік і чим він повинен бути?

„Так — сказав хан — я бачу, що ти справді мудрий чоловік. Та ще відповідж мені на одно питання. Був час, коли я частіше бував із тобою, а ти мені частіше давав свої мудрі поради. Та останніми часами, на жаль, ми дуже рідко стрічалися, а мені нераз так треба було твоєї ради. Яка цьому причина?

„Постараюся, великий хане, відповісти й на це питання. Ходи за цю скелю та хай твої очі втішаються чудовим видом моря".

„Не можу бачити моря: йогож заслонює скеля".

„Що? Ця невеличка скеля може заслонити таке велике море перед твоїми очима?"

„Слухай-но, мудрий чоловіче, ти хочеш собі жартувати з мене, позволяєш собі забагато".

„Ніколи не позволив би я собі на щось такого. Та скажи, чиж ти сам не сховався за каменями, так, що ти вже не можеш пізнати мудрости Аллага, якої повний увесь світ? Хто тому винен? Таж ти сам!"

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Дипльомати.

Два большевики, Різаков і Твердолобов, приїхали до Парижа в політичній місії. В кабінеті французького політика сидять і розмовляють. Коли Француза викликали до другої кімнати, а Різаков за той час оглядав образи, Твердолобов побачив на столі фляшку. Скоренько потягнув із фляшки, — там була бензина, — і відразу стали йому сльози в очах.

— Чого ти плачеш? — питає Різаков.

— От, бачиш, я згадав товариша з фронту, якого розірвала ґраната.

За хвилину Твердолобов десь задивився, а Різаков потягнув із фляшки і теж заплакався.

— А чогож ти плачеш? — питає Твердолобов.

— Ох, плачу, бо жалую, чому та ґраната тебе тоді не забила.

В кіні.

— Що ти сказав би тому, що сидів би на твому капелюсі?

— Я назвав би його йолупом.

— То встань, йолупе, бо сидиш на моїм капелюсі.

Мисливець: Не можу купити того заяця, бо обдертий зі шкіри. Чи цілого не маєте?

Купець: Ні, вже не маю. Та купіть, пане, бо цеж дешевше без шкіри.

Мисливець: А якжеж я тоді можу сказати, що я сполював його?

Купець: Чому ні! Пан можуть сказати, що заяць так настрашився був, що аж вискочив зі шкіри!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(59)

Коли ревучий лев відійшов від корчів, коні сполошились із страху. Кінь Ронди станув дуба майже прямовисно й хвилину здавалося, що дівчина впаде саме в дорогу львови. Одначе вона причепилася коня з цілої сили.

Наомі, перенята жахом, гляділа на льва, що гнав тепер з неймовірною силою. Він скочив і причепився зубами й пазурами кінського тулова, на котрім сиділа Ронда. Задні ноги льва вчепилися кінського живота, а зубами він дер кінський хребет.

Перестрашений кінь копав ногами й іржав, щоб увільнитися з обіймів страшного ворога. Ронда пробувала використати всі штучки доброго їздця, які лише знала, але це їй не помогло і вона вкінці впала з сідла через циклонові звороти коня. Тоді щойно лев кинувся свобідно на свою добичу.

Тимчасом кінь Наомі вертівся в страсі і вже вирвався разом із нею з місця страшної сцени. Раз оглянулася вона позад себе, а тоді заглянула льва, як він стояв своїми передніми ногами на кінськім трупі. Ронда лежала без життя лише кілька кроків від нього!